

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 3 Fylke: Nordland.
 Tilleggsspørsmålnr. Herad: Dverberg
 Emne: Brynet Bygdelag: Dverberg
 Oppskr. av: Birger Kristiansen Gard: Rösshagen
 (adresse): Dverberg G.nr. 27 Br.nr. 4

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Ja.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1: Med bryne menes her i bygda en stein av forholdsviis grov konsistens. Brukes fortrinnsvis til aa finkvesse ljaa - eller økseegg med etter at disse først er behandlet paa slipestein. Heina er av mer finkornet struktur, og brukes til aa kvesse höveltenner, tollekniver, barberkniver.

De her anførte benevnelser er saa gammel i vaare bygdelag at jeg aldri har hört noe annet navn paa dem, selv ikke av gamle folk.

2. Til denne tid har bryner av naturstein vart de alminnelig brukte her. De innføres av kjøpmennene. Men min besstefar hugg selv sine bryner i et fjell her i bygda. Stedet han tok dem, kan visstnokk ikke paavises naa.

3. Den vanlige kvessemaate for alt slags eggstaal er aa slipe det paa slipestein, og siden finkvesse med hein (ei), eller bryne(et).

4. Slipesteinen i sin naavarende form er gammel her. Har annen maate vart anvendt under sliping, er den ihvertfall saa gammel at ethvert sikkert spor herom er gaatt tapt. Aa tynne ljaaegga med hammer er ukjennt saavidt jeg vet.

5. Det vanlige var aa ha slipesteinen staaende ved fjösveggen, og saa gaa dit med ljaaen naar den ble saa ukvass at det ikke lot seg gjöre aa bryne den opp igjen.

7. Bryner av annet materiale enn stein, naturlig

eller kunstig, er ukjent her i bygda.

8. Begge metoder brukes. Men selv om en tar ljaaen av orvet, holder en alltid egga mot seg naar en sliper.

9. Under bryning støttes ljaaen mot brystet, høyre venstre haand paa ljaabakken, brynet i høyre.

10. Brynet fuktes før bruken, naa for tida helst med vatn. Før var det alminnelig aa spytte paa det.

14, 15, 16. : Ukjent.

17. For harde bryner og slipesteiner grov en før ner i marka. Det paastoes at de da ble blautere.

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING
adr. NORSK FOLKEMUSEUM
BYGDØY

187